

A Kúria

mint felülvizsgálati bíróság

végzése

Az ügy száma: Gfv.VI.30.154/2025/2.

A tanács tagjai: Dr. Döme Attila a tanács elnöke

Dr. Madarász Anna előadó bíró

Dr. Farkas Antónia bíró

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin bíró

Dr. Tibold Ágnes bíró

A felperes: felperes neve (felperes címe)

A felperes jogi képviselője: a felperes képviselőjének neve

Az alperes: alperes neve (alperes címe)

Az alperes jogi képviselője: Dr. Pozderka Gábor ügyvéd (Pozderka és Társai Ügyvédi Iroda, alperes jogi képviselőjének címe)

A per tárgya: jutalék megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma: Fővárosi Törvényszék 2.Gf.75.546/2024/7.

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma: Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 7.G.21.137/2024/14.

Rendelkező rész

A Kúria a felülvizsgálatot megtagadja.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat engedélyezése alapjául szolgáló tényállás

[1] T.K.M. egyéni vállalkozó mint megbízott és az alperes mint megbízó között 2019. május 7. napján megbízási szerződés jött létre, amely alapján a megbízott független biztosításközvetítői tevékenységet végzett az alperes részére. A szerződés alapján a megbízott tudomásul vette, hogy az esetleges jutalék-visszaírások és azok időbeni visszafizetési kockázatainak mérséklésére a megbízó stornó-tartalékot képez a megbízott számára, amelynek mértéke a havi megfizetendő jutalékok 10%-a. A stornótartalék felszabadítása és kifizetése akkor esedékes, amikor a megbízott által közvetített biztosítási szerződések után a biztosítók jutalék-visszaírást az adott szerződéssel összefüggésben már nem érvényesíthetnek a megbízóval szemben. 2021. július 9. napján a megbízási szerződésbe T.K.M. egyéni vállalkozó helyére a felperes lépett be, ehhez kapcsolódóan T.K.M. és a felperes akként nyilatkoztak, hogy a szerződésekben és a megbízott által tett egyoldalú nyilatkozatokban foglalt minden jog és kötelezettség a továbbiakban a felperest terheli. A felek 2021. szeptember 29. napjával a szerződést közös megegyezéssel megszüntették.

A kereseti kérelem és az ellenkérelem

[2] A felperes keresetében 5.259.619 forint és ennek 2023. május 1. napjától számított késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresetében előadta, hogy a megbízási szerződés értelmében az alperes az általa képzett stornó-tartalékból a visszaírások határidejének lejártával 5.001.679 forintot tartozott volna megfizetni, de ezt nem teljesítette. Ezen felül egy 198.660 forint összegű felperesi számlát nem egyenlített ki, és az egyik szerződéshez kapcsolódóan kétszer érvényesített 59.280 forint összegű jutalék-visszaírást.

[3] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, vitatva a követelés jogalapját ésösszegezését egyaránt.

Az első- és a másodfokú ítélet

[4] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 5.060.959 forintot, ezen összeg után 2023. május 1. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat 8 százalékponttal növelt értékével megegyező mértékű kamatot. Ezt meghaladóan a bíróság a keresetet elutasította.

[5] Döntése indokai szerint a szerződésben szabályozott ún. stornó-tartalék akként keletkezik, hogy az alperes a megbízottnak járó jutalék egy részét visszatartja az esetleges jutalék-visszaírásokból és visszafizetési kötelezettségekből eredő fizetési kötelezettségek biztosítékeként, és azt csak abban az esetben fizeti ki a megbízottnak, ha az adott közvetített biztosítási szerződéssel kapcsolatban jutalék-visszaírást már nem érvényesíthet a biztosító. A felek ezen megállapodása a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 5:95. §-a szerinti óvadék alapításának minősül a felperesi jogelőddel, illetve a felperessel szembeni követelések közvetlen kielégíthetőségének biztosítása céljából, amely óvadék a jutalék visszatartásával (ki nem fizetésével) keletkezik. Alappal hivatkozott a felperes arra, hogy a stornó-tartalékként visszatartott jutalékokra már a szerződés megszűnését megelőzően jogosulttá vált, és az a szerződés megszűnésétől függetlenül megilleti őt. Rögzítette, hogy az alperes a kereseti követelés összegét csak általánosságban vitatta, konkrét vitatást sem a felperes által tételesen megjelölt stornó-tartalékok összegével, sem a visszatartási idő lejártával, sem pedig a kétszeresen érvényesített jutalék-visszaírással kapcsolatban nem terjesztett elő, az általános vitatás pedig nem volt alkalmas a felperesi tényállítások cáfolatára, ezért a bíróság ezen összegek erejéig a keresetet alaposnak találta. A felperes számlakövetelés iránti keresetét az elsőfokú bíróság elutasította.

[6] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét nem érintve, fellebbezett rendelkezéseit – helyes indokaira utalással – helybenhagyta.

[7] A fellebbezésben foglaltak alapján rögzítette – idézve Pákozdi Rita: A perindítás és a keresetlevél szabályai az új Pp-ben című cikkét (Jogtudományi közlöny 2017/7–8. sz., 345–350. o.) – , hogy a jogi képviselő nélkül eljáró fél a szubsztanciálás elvének megfelelően köteles a kereseti kérelmet megalapozó összes releváns tényről úgy előadni, hogy az ekként egyediesített tényállást a bíró – és amennyiben az ellenérdekű fél jogi képviselővel jár el, annak jogi képviselője – egy anyagi jogi jogszabályi rendelkezés tényállásának meg tudja feleltetni, azaz a fél által előadott tényeknek elégségesnek és alkalmasnak kell lennie az anyagi jogi jogszabályi rendelkezéshez való szubszumálásra. Ha a fél által kellő részletességgel előadott tényállás megfeleltethető anyagi jogi jogszabálynak, és e jogszabályi rendelkezéssel összhangban áll az érvényesíteni kívánt jog, a jogi képviselő nélkül eljáró fél eleget tett a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 247. § (2) bekezdése szerinti kötelezettségének. A törvény a bíró kötelezettségévé teszi, hogy a jogi képviselő nélkül eljáró fél által előadott tényálláshoz a jogalapot megkeresse.

[8] A felperes tényelőadása és kereseti kérelme az elsőfokú bíróság által alkalmazott anyagi jogi rendelkezéseknek megfeleltethető volt; az alperes a fellebbezésében sem hivatkozott arra, hogy az általa képzett stornó-tartalék nem a közvetítő esetleges visszafizetési kötelezettségének biztosítéka volt. Az elsőfokú bíróság ezért a felperes által előadott tények és az ennek alapján érvényesített követelés tartalmilag megjelölt jogalapjához tartozó jogszabályi rendelkezést helytállóan kereste és „találta” meg. Mivel a felperes által előadott tények nem voltak hiányosak és a kereseti kérelme is egyértelmű volt (az alperes által megállapított jutalékból visszatartott jutalék megfizetése), egyértelmű volt a szerződés rendelkezése is, az alperes biztosíték céljából tartotta vissza a már „megszolgált” jutalék egy részét. Az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem keretein túlterjeszkedve, a Pp. 342. §-ának megsértésével hozta meg a határozatát, mert a felperes az érvényesíteni kívánt jogot az annak alapjául szolgáló tények előadásával megjelölte, és a követelés jogalapja a releváns tények ismeretében beazonosítható volt, így az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem keretei között, arra figyelemmel hozta meg a döntését, értékelve az alperes érdemi védekezését is.

A felülvizsgálati és a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem

[9] Az alperes a jogerős ítélet ellen felülvizsgálati és felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet terjesztett elő, az utóbbit a Pp. 409. § (2) bekezdés *b)* pontjára alapítva. Felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset teljes elutasítását, másodlagosan a másodfokú bíróság utasítását kérte új eljárásra és új határozat hozatalára. Az első- és másodfokú bíróság által megsértett jogszabályi rendelkezésként a Pp. 2. § (2), 342. § (1) és (3) bekezdését jelölte meg.

[10] A felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmében előadta, hogy a felperes az elsőfokú eljárás során nem jelölte meg az érvényesíteni kívánt jogalapként a Ptk. 5:95. §-át, 5:142. § (1) bekezdés *d)* pontját és 5:144. § (1) bekezdés *a)* pontját, így az első- és másodfokú bíróság megsértette a Pp. 2. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezési elvet, a Pp. 342. § (1) és (3) bekezdését, amikor a hivatkozott alaki jogszabállyal ellentétben az alperes helytállási kötelezettségét a kereseti kérelmen túlterjeszkedve a Ptk. 5:95. §-ára, 5:142. § (1) bekezdés *d)* pontjára és 5:144. § (1) bekezdés *a)* pontjára alapította. Az alperes a fellebbezésében hivatkozott arra, hogy az elsőfokú ítélet sérti a Pp. 342. § (1) és (3) bekezdését, továbbá a Ptk. 6:59. § (2) bekezdését. Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmen túlterjeszkedett, amikor a Ptk. 5:95. §-a, 5:142. § (1) bekezdés *d)* pontja és 5:144. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján adott helyt a keresetnek, ugyanis a felperes a keresetét ezen rendelkezésekre nem, csak a Ptk. 6:26.; 6:272-6:280. §-aira alapozta. A bíróság döntése nem terjedhet ki olyan jogalapra, amelyet a felperes nem hivatkozott meg, ez alapján az alperest nem marasztalhatta volna. A kereset csak a megjelölt jogcímen volt elbírálnak, e jogcím alapján azonban a kereset megalapozatlan volt.

[11] A keresetet tartalmazó irat (illetve a keresetlevél) akkor alkalmas a perfelvételre, akkor biztosítja az alperes azon jogosultságát, hogy a vele szemben érvényesített igény vonatkozásában releváns védekezést (Pp. 199. §) tudjon előterjeszteni, és a keresetlevél akkor képes a bíróság érdemi döntésének korlátját (Pp. 342. §) megszabni, ha az tényleges

tartalmában hordozza a szükséges elemeket, így az érvényesíteni kívánt jogot a jogalap megjelölése útján. Az alperes azzal kapcsolatban tud védekezést előterjeszteni, amire a felperes hivatkozik. Az elsőfokú bíróság az ítéletben más jogszabályra alapozta a marasztaló döntését, azáltal az alperest ellehetetlenítette attól, hogy a perben érvényesíteni tudja jogait, védekezést, ellenkérelem-változtatást tudjon előterjeszteni.

[12] Álláspontja szerint a felülvizsgálat engedélyezésének a Pp. 409. § (2) bekezdés *b)* pontjában szabályozott oka amiatt áll fenn, mert az első- és másodfokú bíróság jogsértése olyan jogkérdést és jogalkalmazást vet fel, ami különleges súlyú és társadalmilag jelentős hatású. A jogkérdés az, hogy hozhat-e a bíróság olyan jogszabályra alapozott marasztaló ítéletet, amelyet a felperes a keresetében nem jelölt meg jogalapként, de még a jogi érvelés részeként sem.

A Kúria döntése és jogi indokai

[13] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indokolásra utalással hagyta helyben, ezért a Pp. 408. § (2) bekezdésében írtakra figyelemmel az alperesnek felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet kellett előterjesztenie [Pp. 409. § (1) és 410. § (1) bekezdés]. A Kúria a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet a Pp. 411. § (1) bekezdése alapján vizsgálta.

[14] A kérelemhez kötöttség perjogi szabályából következően [Pp. 2. § (2) bekezdés] a Kúria a felülvizsgálatot kizárólag a fél által megjelölt okból engedélyezheti.

[15] A Pp. 409. § (2) bekezdés *b)* pontja alapján a Kúria a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége miatt indokolt. A Pp. 410. § (2) bekezdés *c)* pont *cb)* alpontja szerint a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben meg kell jelölni a jogkérdést, amelynek különleges súlya vagy társadalmi jelentősége indokolja a befogadás engedélyezését.

[16] Az elvi jelentőségű jogkérdés, amelynek megjelölése nélkülözhetetlen, olyan, a jogerős ítélet által felvetett jogkérdés, amely egy, a fél szerint megsértett jogszabály rendelkezésének az értelmezésével, az alkalmazandó norma alapvető tartalmával, az ahhoz kapcsolódó esetleges jogkövetkezményekkel összefügg. A felülvizsgálat e jogértelmezést igénylő elvi jelentőségű jogkérdés kapcsán – az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata érdekében – engedélyezhető a Pp. 409. § (2) bekezdés *b)* pontja alapján (Kúria Pfv.V.20.675/2022/2.).

[17] A Pp. 409. § (2) bekezdés *b)* pontja, az abban megjelölt két önálló engedélyezési okra alapított kérelemben mindkét ok esetében meg kell jelölni azt az engedélyezést megalapozó – jogszabály értelmezésével, az alkalmazandó norma alapvető tartalmával, az ahhoz kapcsolódó jogkövetkezményekkel összefüggő – jogkérdést, amely túlmutat az egyedi ügyön, vagy amelynek a különleges súlya, vagy a társadalmi jelentősége indokolja a befogadás

engedélyezését. A felvetett jogkérdés különleges súlya azt jelenti, hogy a jogkérdés nagy számban előforduló, új típusú ügyben merült fel, és valamilyen további – általában a jogegységgel, illetve közvetetten a jogbiztonsággal kapcsolatba hozható – fontos ok is fennáll. A felvetett jogkérdés társadalmi jelentősége alatt pedig azt kell érteni, hogy az adott ügy közvetlenül vagy közvetett módon a jogalanyok, a társadalom széles körét érinti. A Kúria a felülvizsgálatot ezekben az esetekben is csak akkor engedélyezi, ha az adott jogkérdésben korábban még nem foglalt állást kötelező ítélkezési gyakorlatában. A törvény helyes értelmezéséhez általános társadalmi érdek fűződik, ez azonban önmagában nem eredményez a felülvizsgálat engedélyezéséhez szükséges kivételes helyzetet (Kúria Gfv.VI.30.471/2023/2., Kúria Pfv.V.20.717/2021/2.).

[18] Az alperes felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmében ugyan megfogalmazott egy jogkérdést {ld. [14] bekezdés utolsó mondat}, azonban nem fűzött indokolást ahhoz, hogy ennek a jogkérdésnek miben áll a különleges súlya (mutat túl az egyedi ügyön), illetve miben nyilvánul meg a jogkérdés társadalmi jelentősége. A bíróság által az egyedi ügyben esetlegesen elkövetett eljárási jogszabálysértés nem szolgálhat a Pp. 409. § (2) bekezdés *b)* pontja szerint a felülvizsgálat engedélyezése alapjául, hiszen az – jellegénél fogva – az egyedi ügyön nem mutathat túl, és ezáltal nyilvánvalóan nem érintheti a társadalom széles körét sem (Pfv.V.20.942/2021/5., Gfv.V.30.136/2024/2.).

[19] Az alperes által meghatározott felülvizsgálat engedélyezési okok nem álltak fenn, erre tekintettel a Kúria a felülvizsgálatot a Pp. 411. § (1) és (2) bekezdése szerint megtagadta.

[20] A végzés ellen a felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés *d)* pontja zárja ki.

A határozat elvi tartalma

[21] Az egyedi üggyhez kapcsolódó jogkérdés nem szolgálhat a Pp. 409. § (2) bekezdés *b)* pontja szerinti felülvizsgálat engedélyezése alapjául, mivel az jellegénél fogva nem mutat túl az egyedi ügyön, és ezáltal nyilvánvalóan nem érinti a társadalom széles körét sem.

Az alkalmazott jogszabályok

[22] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 408. § (2) bekezdés, 409. § (2) bekezdés *b)* pont, 411. § (1)-(2) bekezdés.

Budapest, 2025. július 23.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Madarász Anna s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Antónia s.k. bíró, Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. bíró, Dr. Tibold Ágnes s.k. bíró